

Vand er van(d)vittigt vigtigt

Vandforsyning: God vandforsyning er essentiel for højproduktive søer, da vand udgør cirka 80 procent af soens mælk og cirka 50 procent af soens krop.

Af Vivi Aarestrup Moustsen, chefforsker.

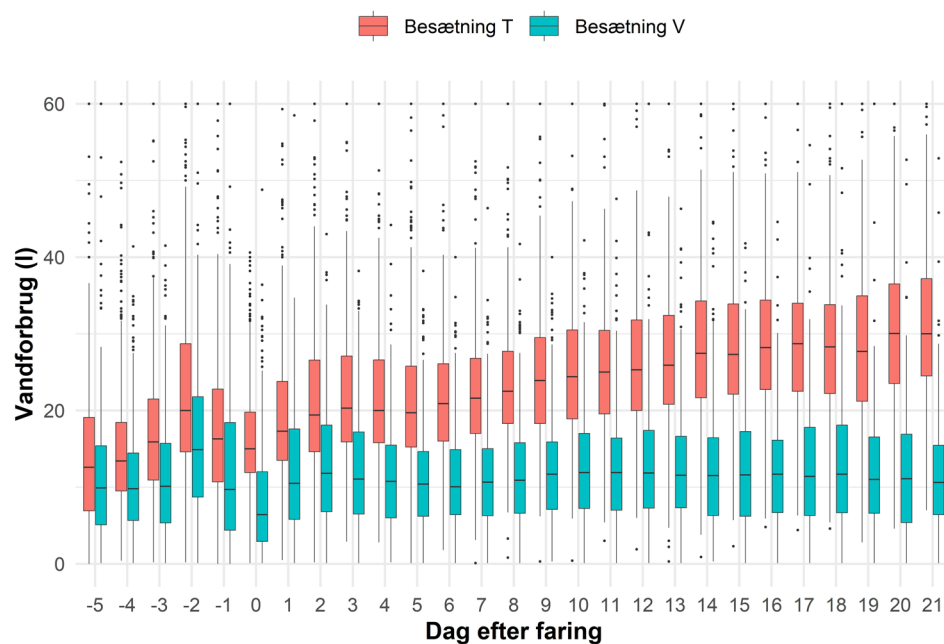
Seges har indsamlet data for søernes vandforbrug i forestalden i en besætning med tørfoder og en besætning med vådfoder.

I besætningen med tørfoder var vandforbruget 17 L/so dag 1 efter faring og 28 L/so dag 18 efter faring. Det observerede vandforbrug var højere end det, som kendes fra ældre undersøgelser, hvilket kan give god mening, da søer i dag har større foderoptagelse og en større mælkeproduktion.

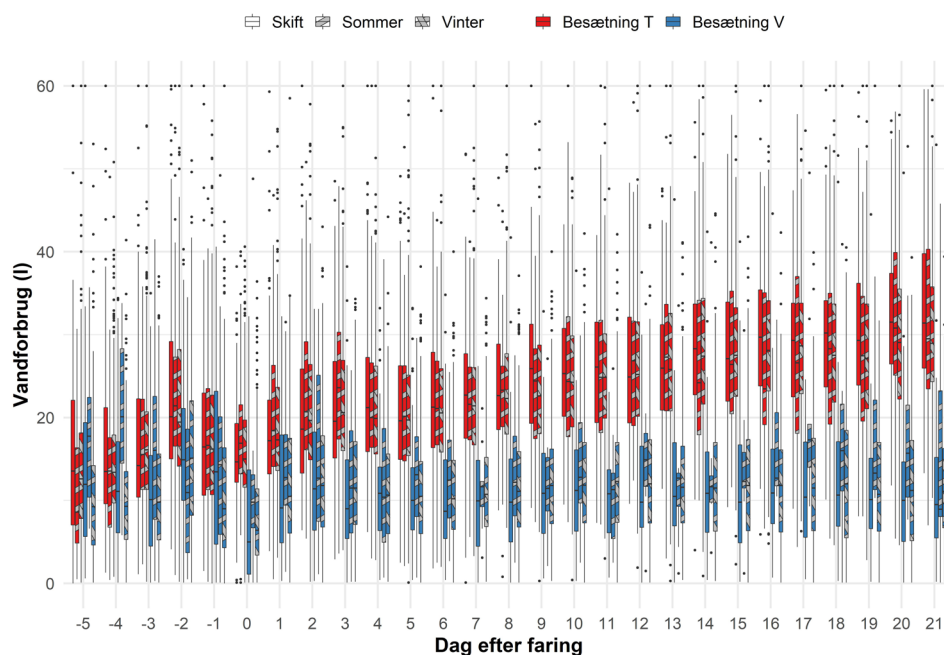
Der var variation i søernes daglige vandforbrug, men den tredjedel af søerne, som havde det laveste vandforbrug dag 2 efter faring, fortsatte resten af diegivningsperioden med at have lavt vandforbrug. Tilsvarende havde den tredjedel af søerne, som dag 2 efter faring havde det højeste vandforbrug, et højere vandforbrug end andre søer i besætningen i resten af diegivningsperioden.

I besætningen med tørfoder var der indikation af, at søer, som efterfølgende blev behandlet med antibiotika, drak færre gange om dagen og mindre mængder i de sidste to dage før faring end søer, som ikke blev behandlet. Søer, der efterfølgende får behov for antibiotikabehandling, kan således muligvis udpeges allerede før faring ud fra deres drikkemønster. Der vil dog være behov for yderligere dokumentation for at bekræfte dette, da datamaterialet (Erfaring 2303) var begrænset.

I tørfoderbesætningen var der en tydelig stigning i vandforbrug i løbet af diegivnings-

Figur 1. Dagligt vandforbrug (L/so/dag) for søer fra 5 dage før faring til 21 dage efter. Besætning T (Tørfoder) og besætning V (Vådfoder) (Erfaring 2303).

Figur 2. Dagligt vandforbrug (L/so) for søer fra dag -5 til og med dag 21 i forhold til faringsdagen (dag 0) opdelt på besætning T (tørfoder) og besætning V (vådfoder) og i forhold til udetemperatur, hvor skift var perioder med dagtemperaturer skiftende over/under 10°C. Sommer var perioder med dagtemperaturer konstant over 10°C, og vinter var perioder med dagtemperaturer konstant under 10°C.

Konklusion

- Søer tildelt tørfoder havde en tydelig stigning i det daglige vandforbrug fra faring og frem til dag 21. Vandforbruget var højere end det, som er set i ældre undersøgelser.

perioden og en stigning ved varmere vejr. Der blev ikke observeret en tilsvarende stigning i vandforbrug ved søerne i vådfoderbesætningen i den sidste del af diegivningsperioden. Dette kan hænge sammen med, at søerne via stigende mængde vådfoder i diegivningsperioden ligeledes tildeles en stigende mængde væske.

Analysen af de indsamlede data viste lovende muligheder for at bruge søers vandforbrug som indikator for deres tilstand og produktivitet. Da data blev indsamlet i en besætning med tørfoder og i en besætning med vådfoder, vil det være en stor styrke, hvis data kan suppleres med vandfor-

brug fra flere besætninger og over længere perioder. Det vil gøre det muligt at adskille, om observerede effekter forklaredes af besætning og/eller foder og/eller so-alder eller andre parametre.

Data og information om søernes vandforbrug kan registreres på soniveau og ydermere i realtid. Det gør vandforbrug velegnet til overvågning – for eksempel som indikator for faringstidspunkt, soens mælkeproduktion og foderoptagelse. Data indsamles, og den farestaldsansvarlige kan fra centralt sted for eksempel konstatere, hvilke søer der skal tilses først, og dermed målrette pasningen. Overvågning kan også bruges til at udpege, hvilke søer der ikke har drukket 30 minutter efter udfodring.

Udfordringen er, at søer kan have begrænset adgang til vand i perioder, hvor der vaskes i andre dele af et so-anlæg, eller vandforsyningskapaciteten ikke er øget i takt med behovet, hvorfor potentialet for mælkeproduktion ikke udnyttes. Den begrænsede adgang til vand kan forekomme på so-, sektions- eller besætningsniveau, hvis der vaskes mere/længere, eller hvis besætningen er udvidet, så behovet for vand er steget, uden forsyningen er øget.

Fakta

- Der er begrænset viden om behov for vand til højproduktive søer, som de danske besætninger har i dag. Dette er til trods for, at vand er direkte involveret i stort set alle kemiske processer i kroppen. Somælk består af cirka 80 procent vand, og søerne består af 50 procent vand. Hvis en so mister 10 procent af kroppens vandindhold, kan det derfor være fatalt.